

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Управління венчурним бізнесом

(назва навчальної дисципліни)

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії**

**зі спеціальностей: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»**

(шифр і назва спеціальності)

;

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою економіки підприємства та менеджменту, протокол № 11 від 19.04.2016.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: д. е. н., проф. Шиян Д.В.

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою
“25” квітня 2016 року, протокол №9

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “Управління венчурним бізнесом” складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні логіко-методологічні закономірності розвитку науки та її соціальні функції у сучасній цивілізації.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна “Управління венчурним бізнесом” змістовно пов'язана з дисциплінами «Методологія та організація наукових досліджень», “Філософія науки” і «Методика викладання та інноваційні технології в педагогіці», «Управління фінансовими ресурсами».

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

1. Основи венчурного бізнесу
2. Управління венчурним бізнесом в Україні

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Управління венчурним бізнесом” є формування у здобувачів освітньо-наукового ступеня «доктор філософії» компетентностей в області прийняття фінансово-інвестиційних рішень, пов'язаних з функціонуванням венчурного бізнесу як особливого сектора інвестиційного ринку і джерела фінансування інноваційної діяльності, освоєння інструментарію аналізу ефективності й доцільності таких рішень, моделей функціонування венчурних фондів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Управління венчурним бізнесом” є:

ознайомлення студентів з новітньою теорією та сучасною практикою венчурного бізнесу;

набуття студентами навичок аналізу інвестиційних процесів на венчурних підприємствах;

формування вмінь прийняття управлінських рішень, що забезпечують підвищення ефективності венчурного бізнесу;

розвиток у студентів організаторських здібностей з формування інвестиційних венчурних проектів;

оцінювання ефективності венчурного інвестування;

управління ризиком і невизначеністю венчурного бізнесу

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі освітньо-наукового ступеня “доктор філософії” набувають таких **компетентностей**:

– оволодіння навичками та принципами прийняття управлінських рішень у венчурному бізнесі в умовах ризику;

засвоєння прикладних аспектів використання венчурного капіталу та оцінки інвестицій у інноваційні проекти

Об’єктом вивчення навчальної дисципліни є інвестиції венчурного капіталу в інноваційні проекти в умовах ризику.

Предметом форми та методи управління венчурним капіталом в процесі прийняття рішень.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин – 5 кредитів ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи венчурного бізнесу

Тема 1. Основні риси венчурного капіталу. Основні поняття та категорії венчурного бізнесу

Необхідність вивчення феномену венчурного капіталізму. Зміст категорій «венчурний капітал», «венчурна фірма», «венчурне фінансування», «бізнес-янгол». Ринок венчурного капіталу та його структура. Венчурні інвестори як фінансові посередники. Венчурний бізнес і його взаємозв'язок з інноваційною діяльністю. Участь венчурних інвесторів в управлінні компаніями. Основні напрямки фінансування венчурного капіталу.

Тема 2. Основні суб’єкти венчурного бізнесу та їх взаємодія. Венчурні фонди

Фінансові акцептори, венчурні інвестори, фінансові та інформаційні посередники як суб’єкти венчурного бізнесу. Принципи роботи та основні елементи структури венчурного фонду. Основні відмінності венчурного фінансування від традиційних форм кредитування бізнес-проектів. Особливості венчурних фондів в Україні.

Тема 3. Світова практика використання венчурного капіталу в інноваційній діяльності

Венчурне інвестування в світовій економіці. Ринки венчурного капіталу в США. Венчурний капітал в Європі. Європейські ринки венчурного капіталу: тенденції та перспективи. Організація ринку цінних паперів для венчурних підприємств.

Тенденції розвитку венчурної індустрії в США та Європі.

Діяльність Британської та Європейської Асоціацій Венчурного Капіталу.

Тема 4. Ризики венчурної інноваційної діяльності

Сутність поняття «венчурний ризик». Оцінка ризику венчурного інвестування. Типи ризику. Стратегічні, інноваційні, фінансові і комерційні ризики. Збалансованість ризику в портфелі венчурного інвестора.

Ризик помилкового вибору інноваційного проекту. Ризик незабезпечення інноваційного підприємства достатнім рівнем фінансування. Ризик невиконання умов контрактів. Ризик, пов'язаний із забезпеченням прав власності на інноваційну продукцію. Модель управління ризиками в венчурному бізнесі.

Змістовний модуль 2 Управління венчурним бізнесом в Україні

Тема 5. Державна підтримка та стимулювання венчурного бізнесу

Передумови створення венчурного підприємництва в Україні. Основні напрямки та завдання державної політики розвитку венчурної індустрії в Україні.

Основні мета та завдання створення Української Асоціації Інвестиційного Бізнесу (УАІБ). Члени, органи управління та основні міжнародні партнери УАІБ.

Законодавча база венчурної діяльності в Україні. Діяльність Державного інноваційного фонду.

Тема 6. Оцінка вартості інноваційної компанії

Методи оцінки компаній у венчурному інвестуванні: договірний метод, метод мультиплікаторів, метод на основі дисконтованих потоків, венчурний метод, «перший чиказький» метод, метод реальних опціонів. Можливості застосування методів на різних стадіях життєвого циклу компанії.

Оцінка компаній і оцінка проектів. Управління інтелектуальною власністю та оцінка інтелектуального капіталу компаній.

Тема 7. Особливості діяльності бізнес-янголів, корпоративних венчурних фондів і фондів за участю держави

Неформальні венчурні інвестори («бізнес-янгולי») та особливості їх функціонування. Методи оцінки проектів. Моделі виходу з компаній. Роль бізнес-янголів у розвитку інноваційних підприємств на ранніх стадіях. Корпоративні венчурні фонди: моделі формування. Прямі й непрямі корпоративні венчурні інвестиції.

3. Рекомендована література

Основна література:

1. Фінансовий менеджмент : Навчальний посібник / [Лепейко Т.І., Миронова О.М., Кривобок К.В., Немашкало К.Р.]. - Харків: ХНЕУ, 2012. – 290 с.
2. Заславська К.А. Менеджмент підприємств малого бізнесу: Навчальний посібник Харків : ХНЕУ, 2011. – 199 с.
3. Тарасенко С.В. Ризики інвестиційної привабливості : Монографія Львів : Манускрипт, 2011. – 246 с.
4. Інновації: проблеми науки та практики Монографія Під ред. В.С. Пономаренка, М.О. Кизима, О.М. Ястремської Харківський національний економічний університет, НАН України, Наук.-досл. центр індустр. проблем розвитку. – Х. : [ІНЖЕК], 2011. – 272 с.
5. Орлов П.А. Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики Монографія Харків : ХНЕУ, 2012. – 343 с.
6. Близнюк Т.П. Робоча програма навчальної дисципліни "Ризик-менеджмент" для студентів спеціальності "Бізнес-адміністрування" всіх форм навчання Х. : ХНЕУ, 2011. – 27 с.

Додаткова література:

7. Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» для студентів спеціальності 8.03050301 «Економіка підприємства» усіх форм навчання / Укл. М.В. Афанасьєв, Усенко Н.М. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. – 70 с.
8. Синюгіна Н.В. Ілюстративний матеріал з навч. дисципл. "Контроль і ревізія фінансових операцій" /Н.В. Синюгіна. - Х.: ХНЕУ, 2013. – 27 с.
9. Берест М.М. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципл. "Управління фінансовою санацією підприємства" / М.М. Берест. – Х.: ХНЕУ, 2012. – 46 с.
10. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Бюджетний менеджмент" / укл. С.В. Юшко; Харківський національний економічний університет. – Х.: ХНЕУ, 2013. – 59 с.
11. Сабліна Н. В. Метод. рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни "Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва" / Н. В. Сабліна, Т. Б. Кузенко. – Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 81 с.
12. Калишенко В.О. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Інвестування" / В.О. Калишенко, О.В. Слуцька. – Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 39 с.

13. Прохорова Т.П. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Фінанси підприємств" / Т.П. Прохорова, О.В. Птащенко. – Х.: ХНЕУ, 2012. – 39 с.

14. Внукова Н.М. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни "Управління активами" / Н.М. Внукова, С.М. Рудак. – Х. : ХНЕУ, 2012. – 30 с.

15. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни "Організація фінансової діяльності" / укл. М.М. Берест, Т.Б. Кузенко, О.Ю. Литовченко [та ін.]. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 127 с.

16. Рац О.М. Методичні рекомендації до виконання практичного завдання "Оцінка кредитоспроможності позичальника" з навчальної дисципліни "Банківські операції" / укл. О.М. Рац. – Х. : ХНЕУ, 2011. – 30 с.

Ресурси мережі Інтернет

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/>

18. Інтернет-портал для управлінців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua>

19. Наука управління. Етика бізнеса [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.businessodessa.ru/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Рівень сформованості у здобувачів освітнього рівня доктор філософії загальних компетентностей визначається системою оцінювання знань із навчальної дисципліни. Формами контролю і оцінювання щодо встановлення рівня опанування відповідних компетентностей є:

виступи на семінарських заняттях та участь у дискусії;

вирішення теоретичних або тестових модульних завдань;

підготовка есе та наукової розвідки;

письмове виконання комплексного екзаменаційного завдання.